

ת"פ 12322/09/17 - מדינת ישראל נגד הייתם בדארנה

בית משפט השלום בקריית שמונה
ת"פ 12322-09-17 מדינת ישראל נ' בדארנה

בפני
בעניין: כבוד השופטת רות שפילברג כהן
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

הייתם בדארנה

הנאשם

גזר דין

כתב אישום ורקע

1. הנאשם הודה והורשע, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן שייחס לו עבירת **חבלה ברשלנות** - לפי סעיף 341 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

בהתאם לכתב האישום המתוקן, הנאשם הועסק כראש צוות עבודה בחברת "נס בכר" במסגרת פרויקט לבניית גשר מעל נחל עכברה, סמוך לצומת עמיעד, במסגרת עבודות פיתוח בכביש 85.

הנפגע, פ' ט' ז"ל, עבד כטפסן בצוות עבודה שהיה תחת אחריותו של הנאשם במסגרת בניית הגשר.

ביום 20/5/18 סמוך לשעה 11:55 התבקש הנאשם על ידי אדם אחר להעביר קורות ברזל ממקטע אחד של הגשר למקטע אחר, ובעקבות כך הורה לנפגע ולעובד נוסף לעלות על הגשר ולפרק את קורות הברזל שנועדו לשמש לביצוע עבודות טפסנות עתידיות בחלקו המערבי של הגשר. הנאשם הורה לנפגע ולעובד הנוסף לבצע את העבודה, על אף שידע כי קיים מרווח פתוח ברוחב כ-50 ס"מ בין מקטעי הגשר.

הנפגע טיפס על הגשר זאת כשאינו מצויד במערכת לבלימת נפילה, כפי שמתחייב מהוראת סעיף 8(א) לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), תשס"ז-2007, ומבלי שהנאשם וידא כי הנפגע מצויד בצידוד כאמור.

עוד פורט כי הנפגע עמד בחלקו העליון של הגשר בגובה של כ-4 מטרים מעל פני הקרקע, התיר קורות ברזל שהורמו אליו באמצעות מנוף ופרק אותן על הגשר. בשלב מסוים גרר הנפגע קורת ברזל לאחור, הכניס את רגלו לתוך המרווח, איבד את שיווי המשקל ונפל למטה דרך המרווח.

כתוצאה מהנפילה נגרמו לנפגע שברים באגן ובמרפק ימין, הוא הובל לבית החולים זיו בצפת ושם נותח, וביום 21/5/14 הועבר לבית החולים רמב"ם בחיפה עקב חשש לפגיעה עצבית, שם נמצא כי לנפגע שבר בחוליה בעמוד השדרה, ולצורך תיקונו עבר ניתוח נוסף ביום 28/5/14.

יצוין כי במהלך הטיעונים לעונש התברר למרבה הצער כי הנפגע נפטר זמן לא רב אחר אשפוזו, ואולם יובהר למעלה מן הצורך כי מותו המצער איננו מצוין בכתב האישום, המייחס לנאשם, כאמור, עבירת חבלה ברשלנות.

2. ביום 6/5/18, הגיעו הצדדים להסדר טיעון, לפיו כתב האישום תוקן, הנאשם הודה והורשע והוסכם כי יוגש לגביו תסקיר שרות המבחן וכי הטיעונים לעונש יהיו "חופשיים". תסקיר שרות המבחן, אליו אתייחס ביתר הרחבה, המליץ להטיל על הנאשם ענישה חינוכית של של"צ.

המלצות התסקיר אומצו בעיקרית על הצדדים בטיעוניהם לעונש, והוסכם כי ענישה של של"צ ומאסר מותנה הנה הולמת. הצדדים נחלקו באשר לשני עניינים יחידים בענישה, ועניינים אלה הנם תקופת השל"צ, שכן המאשימה בקשה לגזור על הנאשם של"צ לתקופה משמעותית מזו שהומלצה, וכן שאלת הפיצוי לשארי הנפגע, שאותו בקשה המאשימה להטיל, ואילו ב"כ הנאשם עתרה להימנע מהטלתו.

תסקיר שרות המבחן

3. הנאשם קיבל אחריות מלאה על מעשיו וההתרשמות הייתה כי ההליכים המשפטיים היו משמעותיים עבורו. בשל כך ובשל העדר עבר פלילי קודם, המליץ שרות המבחן להטיל על הנאשם ענישה חינוכית בדמות צו של"צ בהיקף של 200 שעות וכן מאסר על תנאי וקנס.

על פי התסקיר מיום 16/9/18, הנאשם בן 38, נשוי מזה 11 שנים ואב לשלושה ילדים, עובד החל משנת 2017 בחברת "לינום" בתחום הבניין. במכתב מאת מהנדס החברה, תואר הנאשם כאדם חיובי ומקצועי.

הנאשם סיים 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות, למד למקצוע הנדסאי תעשייה וניהול. בשנת 2016, סיים לימודים לתפקיד מנהל עבודה מוסמך, ומאז עובד בתחום.

נמסר כי הנאשם נעדר עבר פלילי.

בהתייחסו לעבירה - הנאשם קיבל אחריות מלאה, תיאר את נסיבות התרחשות האסון באתר הבנייה, ודיווח כי מאז האירוע הוא חי בתחושות כאב וחרטה. הנאשם שיתף את שרות המבחן בכך שהנפגע נפטר בבית החולים במהלך ניתוח, ומסר כי הוא עצמו שקע בדכדוך התקשה להתאושש, ושהה בביתו מספר חודשים ללא עבודה.

שרות המבחן התרשם מהנאשם כבעל יכולות קוגניטיביות וורבליות טובות וכי התנהגותו במקרה זה הייתה חריגה להתנהלותו הכללית. שרות המבחן התרשם כי הנאשם ניהל אורח חיים נורמטיבי ותיפקד בצורה טובה במישורי חייו השונים, הפנים את הבעייתיות בהתנהגותו והביע חרטה כנה.

הנאשם לא הביע נזקקות טיפולית סביב השלכות מעורבותו בפלילים והמניעים שהובילו אותו לביצוע העבירה, ושרות המבחן בא בהמלצה להטיל עליו של"צ למשך 200 שעות.

טיעוני הצדדים לעונש

4. טיעוני ב"כ המאשימה

כאמור, המאשימה מצאה כי המלצות התסקיר שרות אינן סוטות ממדיניות הענישה הנוהגת בעבירה זו, ועתרה לעונש של"צ כמומלץ. יחד עם זאת ציין התובע כי האמור בתסקיר לא מצביע על לקיחת אחריות מלאה כפי שצוין, שכן הנאשם הוסיף פרטים שלא הופיעו בעובדות כתב האישום המתוקן בכל הקשור לאירוע. נטען כי יש בכך ליקוי מסוים בקבלת אחריות. המאשימה עתרה להטיל על הנאשם 400 שעות של"צ, וכן מאסר על תנאי ופיצוי למשפחת הנפגע המנוח.

5. טיעוני ב"כ הנאשם

טיעוני ההגנה הפנו להודייתו של הנאשם בהזדמנות הראשונה, לחיסכון בזמן השיפוט, לקבלת האחריות המלאה ולהבעת החרטה והצער. ב"כ הנאשם הפנתה בהרחבה לאמור בתסקיר שרות המבחן, לגבי נסיבותיו האישיות של הנאשם, לעברו הנקי, ולהתייחסותו לעבירה הנוכחית. נטען כי מדובר בשיקול דעת מוטעה אשר אינו מאפיין את הנאשם. נטען כי הטלת עונש חמור מעבודות של"צ או הטלת צו של"צ בהיקף גדול מזה שהומלץ, תפגע בנאשם ותגרום להתדרדרות במצבו הנפשי והתעסוקתי.

צוין כי חלף זמן ניכר מאז ביצוע העבירה ביום 20/5/14, כ- 4.5 וחצי שנים.

ב"כ הנאשם ביקשה לקבל את המלצות תסקיר שרות המבחן ולהטיל עליו של"צ כפי שהומלץ, מאסר על תנאי וקנס.

לעניין הפיצוי טענה ב"כ הנאשם כי העתירה להטיל פיצוי על הנאשם הינה תמוהה, כך דברי באת כוחו, לנוכח אי יכולת לאמוד את גובה הפיצוי שעליו לשלם.

נטען כי הטלת פיצוי תגרום מטען רגשי, במצב רגיש השורר בין הנאשם ובין משפחת המנוח, במיוחד שיש תביעה אזרחית שמתנהלת ברקע.

ב"כ הנאשם הפנתה למצבו הכלכלי של הנאשם, להתחייבותיו ולהלוואות שקיבל וכן לעובדה כי הוא מגדל יחד עם אשתו שלושת ילדיהם ודואג להוריו החולים.

ב"כ הנאשם ביקשה לאמץ את המלצת שרות המבחן ולהטיל של"צ כפי שהומלץ, מאסר על תנאי, וקנס במקום פיצוי.

6. דברי הנאשם

הנאשם הביע צער וחרטה על האירוע. הנאשם ציין כי המנוח היה חברו עוד לפני שהחלו לעבוד יחד, ושיתוף בקשייו עקב האסון. הנאשם אף ציין כי האירוע השפיע עליו ועל משפחתו ועל מצבם הכלכלי.

דין והכרעה

7. בפנינו פרשה טראגית, בה נפגע אדם צעיר בתאונת עבודה קשה, ונחבל אנושות. הנפגע נפטר בסופו של דבר זמן במהלך ניתוח. עתירת הצדדים לענישה שהומלצה על ידי שרות המבחן מקובלת עלי, והיא הולמת את עבירת החבלה ברשלנות בנסיבות ביצועה.

דומה כי תאונות עבודה קטלניות ומיותרות הנן נחלתנו במקרים רבים ומיותרים, ואין ספק כי התופעה, הגובה נפשות והמותירה אחריה משפחות מרוסקות, מחויבת טיפול מעמיק לשם מניעת רשלנות ושמירה על בטחון ציבור העובדים.

אך לאחרונה התבשרנו על היערכות מחודשת לשם הסדרת מנגנוני בטיחות וגהות, תוך הקצאת משאבים ממשלתיים לשם כך, וזאת לא לפני שנוהל בעניין מאבק מצד ארגוני העובדים, והושמע איום לשביתה כללית.

מניעת אסונות עתידיים כרוכה בפיתוח מנגנוני מודעות וחינוך, השקעה בציוד ובפיקוח, ואפיקים נוספים. ספק אם ענישה מחמירה של עברייני רשלנות בעבודה הנה צעד מניעתי יעיל, ואין בהכרח לומר כי הדגשת ההרתעה תשמש במקרה זה תמריץ להקפדה על נהלי עבודה וכללי זהירות. עמדת הצדדים לגבי העונש, על אף תוצאתו הקשה של האירוע, משקפת גישה זו.

אשר על כן, כמקובל, לא מצאתי לסטות מהסכמתם הכללית של הצדדים.

8. ככל שהדבר נוגע לשעות השל"צ, לא מצאתי הצדקה לחרוג מהמלצת שרות המבחן. הנאשם קיבל אחריות מלאה על מעשיו, הסביר את הרקע לביצוע העבירה ולא ראיתי בהסברו משום הפחתה ברת משקל מקבלת האחריות.

9. במחלוקת השנייה לגבי פיצוי לנפגעי העבירה, כפי שביקש זאת ב"כ המאשימה, או קנס כפי שביקשה ב"כ הנאשם, שוכנעתי בעמדת המאשימה, ובדעתי לחייב את הנאשם בתשלום פיצוי לאלמנת הנפגע.

סעיף 77 לחוק העונשין קובע:

77. (א) הורשע אדם, רשאי בית המשפט לחייבו, בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן, לשלם לאדם שניזוק על ידי העבירה סכום שלא יעלה על 258,000 שקלים חדשים לפיצוי הנזק או הסבל שנגרם לו.
- (ב) קביעת הפיצויים לפי סעיף זה תהא לפי ערך הנזק או הסבל שנגרמו, ביום ביצוע העבירה או ביום מתן ההחלטה על הפיצויים, הכל לפי הגדול יותר.

הסעיף מאפשר לבית המשפט לחייב אדם שהורשע בעבירה לשלם פיצויים לנפגע העבירה בעבור הנזק שנגרם לו. יחד עם זאת, בשונה מפיצויים שנפסקים בהליך אזרחי ושסכומם אינו מוגבל, חוק העונשין מגביל את גובה הפיצוי המקסימלי שבית המשפט יכול לפסוק בהליך פלילי.

10. בע"פ 1076/15 אבנר טורק נגד מדינת ישראל (07.06.16), עמד כבוד השופט רובינשטיין על ההבדל בין קנס כספי לבין פיצוי המשולם לפי חוק העונשין:

"בשונה מקנס, העשוי להיפסק גם הוא לחובת נאשם במסגרת ההליך הפלילי, ואשר משתלם למדינה ותכליותיו עונשיות, מטרתו המרכזית של הפיצוי לפי סעיף 77 לחוק היא לסייע לניזוקים ממעשה העבירה, ולאפשר להם לקבל פיצויים ולוא ראשוניים מבלי להידרש לפרוצדורה האזרחית הרגילה (עניין אסף, בפסקה 10 לפסק דינו של השופט חשין). כך נכתב בדברי ההסבר להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 28), התשמ"ח-1988: "בהרבה מקרים הנפגעים הם אנשים דלי אמצעים שאין להם היכולת לשכור שרותי עורך דין ולנהל משפטים אזרחיים לתקופה ממושכת... בהרבה מקרים, יימנע הצורך בתביעה אזרחית חדשה וממושכת. בדרך זו ייעשה צדק מהיר עם קורבנות העבירה הפלילית ויוקל אף העומס על בתי המשפט" (הצעות חוק 113). תכלית זו עולה אף מדבריו של הנשיא אגרנט בע"א 69/65 מדינת ישראל נגד קליינמן, פ"ד יט 152 (1965):

"הסמכות הניתנת לבית-המשפט מכוח סעיף 31 [גלגולו הקודם של סעיף 77 - א"ר] היא סמכות המאופיינת על-ידי שתי תכונות המצביעות על מטרת המחוקק, והן: ראשית, בית-המשפט רשאי לחייב את הנאשם בתשלום פיצוי לניזק על הסבל או הנזק שנגרם לו עקב ביצוע העבירה, במסגרת הדיון הפלילי [...]. שנית, הסמכות הנדונה מוגבלת להטלת תשלום פיצוי כספי על הנאשם בגבולות הסכום של 1,500 ל"י בלבד. שתי תכונות אלו מצביעות על המטרה להתחשב בפגיעה שנפגעו האינטרסים של קרבן העבירה עקב ביצועה על-ידי הנאשם, על-ידי חיובו של זה להיטיב את נזקו או חלק ממנו, בלי שהניזק יהיה חייב לשים עצמו צד

לקובלנה או, מקום שהסתפק בסכום הנזק שנפסק לו בדיון הפלילי, בלי שיהיה מוטד להגיש תביעת פיצויים נפרדת לבית-המשפט האזרחי".

11. על אף שאופיו של הפיצוי הינו אזרחי במהותו, הוא נושא בחובו גם היבטים עונשיים ונועד להיטיב את מצבו של נפגע העבירה, במידת מה, באמצעות ההליך הפלילי. וכך נאמר בהמשך:

"שאלת סיווגו ה"גנרי" של הפיצוי הניתן במסגרת סעיף 77 (להבדיל מנושא ריבוי הניזוקים) עלתה פעמים מספר בפסיקתו של בית משפט זה, ונקבע כי למרות "מיקומו הגיאומטרי" בחוק העונשין ופסיקתו במסגרת ההליך הפלילי שבו אין הנפגע צד להליך, מדובר בפיצוי אזרחי במהותו, אשר נועד לשפות את הנפגע על הנזק והסבל שנגרמו לו (וראו רע"פ 2976/01 אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 418 (2002) (להלן עניין אסף); רע"פ 228/05 יאגודיב נ' מדינת ישראל ו(5) (2005) (להלן עניין יאגודיב); עניין מג'דלאוי, בפסקה ח'). השופט, כתארו אז, מ' חשין כתב על פיצוי זה בעניין אסף כך:

"הוראה זו שבסעיפים 77(א) ו-77(ב) לחוק קובעת ומקבעת בדין עילה אזרחית המזכה נפגע בתשלום פיצויים, אלא שבשל מיקומה - בתוככי דיני העונשין - נבדלת היא בכמה עניינים מעילה אזרחית מן-המניין. המדובר הוא בעילה אזרחית *ex lege*, מעין עוולה של הפרת חובה חקוקה. שונה היא אמנם מעוולות אזרחיות אחרות - שבהן העוולה הרגילה של הפרת חובה חקוקה - אך בעיקרה, ובדיכוטומיה של משפט פלילי-משפט אזרחי, משייכת היא עצמה - לדעתי, בבירור משייכת היא עצמה - למשפט האזרחי דווקא. עוולה *suu generis* היא, והגם שהשם עוולה לא קוץא עליה - בכל זאת עוולה היא" (פסקה 7).

12. כבוד השופטת ברק ארז, בפסק הדין בעניין אבנר טורק, התייחסה לכך שפסיקת פיצוי בהליך פלילי אינה חוסמת את דרכו של נפגע העבירה מלתבוע את מלוא נזקו גם בהליך אזרחי:

"הפיצוי הנפסק בגדרו של סעיף 77 לחוק העונשין לא נועד להוות תחליף מלא לפסיקת פיצויים המבוססת על הוכחת שיעור הנזק. פיצוי זה נועד, בראש ובראשונה, להעניק תרופה ראשונית ומיידית לנפגע. בצדו של מסלול זה, אשר מהווה מעין מסלול "מהיר", עומדת האפשרות להגיש תביעה אזרחית נפרדת לפיצויים נגד העברין בגין מלוא הנזקים שנגרמו לקורבן העבירה ובני משפחתו:"

13. מטעוני הנאשם לעונש, נלמד כי מתנהלים בפרשה הליכים אזרחיים נזיקיים, שמהותם לא הובאה. מן הסתם, תידון במקום אחר שאלת הפיצוי המלא הראוי לשאריו של הנאשם, על פי דיני העבודה ודיני הנזיקין, ושאלות שונות, לרבות שאלת חבותם של מעבידים ושל מבטחים, יוכרעו ויידונו בהליך המתאים. אין בכך כדי לייתר את ההצדקה לפסוק פיצוי גם בגין הליך פלילי זה, אשר להבנתי מסתיים טרם סיומם

של ההליכים האחרים. יהיה בכך מזוז זמני למשפחת הנפגע. אני סבורה כי קם צידוק מהותי, במישור של ענישה וגמול, לחייב את הנאשם שהתרשל וגרם לחבלת הנפגע, לפצות את שאריו. הפיצוי יש בו להוות סיוע נקודתי, גם אם חלקי ביותר לעומת הנזק, למשפחת הנפגע.

לא שוכנעתי באשר לטענת הנאשם כי הטלת פיצוי יהיה בה לעת זו משום נגיעה במרקם יחסים עדין בין הנאשם לבין משפחת הנפגע, וכי יש בעניין זה להוות שיקול מכריע להימנע מפיצוי. טיעון זה נדחה למול קביעה ברורה לגבי זכאות הנפגע המנוח ומשפחתו לפיצוי מאת הנאשם בגין רשלנותו.

בדעתי אם כך, כאמור, לחייב את הנאשם בתשלום פיצוי.

14. באשר לסכום הפיצוי אשר ייגזר על הנאשם לשלם, יהא זה סכום אשר ייקבע שלא בכלי המשפט הנזיקי, ולפיכך לא יילקחו בחשבון כלל השיקולים הרבים הרלוונטיים, לגביהם, מיותר לציין, לא הובאו נתונים ולא נערך דיון. תחת השיקולים הנזיקיים, יילקחו בחשבון שיקולים עונשיים שבנסיבות העבירה, לצד שיקולים אישיים של הנאשם. יצוין בעניין זה, כי המאשימה, שעמדה על חיובו של הנאשם בפיצוי, נמנעה בטיעוניה מציון סכום הפיצוי הראוי, קל וחומר לא הפנתה למתחם ענישה בתשלום פיצוי, ולא הפנתה לפסיקה. מאידך, הנאשם, שביקש להימנע לחיובו בפיצוי, לא התנגד שיוטל עליו קנס. החלטתי בסופו של דבר, להטיל פיצוי, שיהא מתון, אולי אף זניח, לעומת היקף הנזק הגדול בפרשה טראגית זו.

סוף דבר

נוכח כל האמור לעיל, אני גוזרת את עונשו של הנאשם כדלקמן:

א. שלושה חודשי מאסר על תנאי, ואולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור במהלך תקופה של שלוש שנים מהיום על העבירה בה הורשע.

ב. צו של"צ בהיקף של 200 שעות, אשר יבוצעו במסגרת עיריית סח'נין בעבודות תחזוקה תחת פיקוח שרות המבחן.

בית המשפט מסביר לנאשם את משמעות הצו, את מטרת השירות ואת פרטיו, ומזהירו שאם לא ימלא אחר הצו, יהיה צפוי לתוצאות האמורות בסעיף 71ד' לחוק העונשין.

ג. הנאשם ישלם פיצוי לאלמנת הנפגע בסך של 12,000 ₪, וזאת ב-12 שיעורים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 10.1.19 ובכל 10 לחודש שלאחריו. הפיצוי יופקד בקופת בית המשפט עד למועדים שלעיל, שאם לא כן יישא סכום זה הפרשי הצמדה וריבית כחוק החל מיום גזר הדין ועד לתשלום המלא בפועל.

המאשימה תגיש תוך 30 יום פרטים של אלמנת הנפגע, לשם העברת תשלום.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ו' כסלו תשע"ט, 14 נובמבר 2018, במעמד הנוכחים.